

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. М. ГЛІНКИ

Кафедра «Оркестрові інструменти»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КВАРТЕТНИЙ КЛАС

Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Рівень вищої освіти	перший
Ступінь вищої освіти	бакалавр

Дніпро, 2019

Викладачі	Луценко Ольга Олексіївна	Яценко Валентина Всеволоодівна
Науковий ступінь, наукове/почесне звання		
Посада	завідувач кафедри «Оркестрові інструменти»	старший викладач кафедри «Оркестрові інструменти»
Місце роботи	Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки	Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки
Адреса кафедри	м. Дніпро, вул. Ливарна, 10, каб. 321	м. Дніпро, вул. Ливарна, 10, каб. 325
Контактний телефон	+380 67 776 3852	+380 95 92 45977
Електронна адреса	bushel07@ukr.net	yavalentinacello@gmail.com
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри

АНОТАЦІЯ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Квартетний клас» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 025 «музичне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво». Програмою навчальної дисципліни «Квартетний клас» передбачено опанування техніки володіння інструментом у складі квартету, міжособистісною взаємодією, планування творчого процесу.

Рік (курс) підготовки: II – IV. Семестри: 3 – 8	
Кількість кредитів ECTS: 6 (180годин)	
Кількість змістових модулів: 12	
Вид заняття:	Кількість годин:
індивідуальні	115
самостійна робота	65
Кількість тижневих годин:	1

1. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Квартетний клас» - підготовка студентів до концертно-творчої діяльності в академічній культурно-мистецькій сфері, а також виховання найякісніших виконавських навичок у володінні професійними струнними інструментами.

Завдання дисципліни – опанування студентами-інструменталістами високим рівнем професійних навичок квартетної гри на академічних струнних інструментах.

Компетентності, якими повинен оволодіти студент у результаті вивчення дисципліни:

- Здатність до міжособистісної взаємодії; (ЗК.6)
- Здатність здійснювати виконавську діяльність на базі професійних знань та навичок гри на музичному інструменті, оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів; (ФК.5)
- Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності та спроможності до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і репетиційних методик. (ФК.7)
- Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у музикознавчій, виконавській, диригентській, композиторській, педагогічній діяльності. (ФК.11)

Результати навчання

- виконувати завдання пов'язані з втіленням художнього замислу автора;

- знаходити шляхи вирішення виконавських проблем, ґрунтуючись на знаннях та досвіді, отриманих в квартетному класі;
- розбиратися у сучасних тенденціях квартетного виконавства.

В результаті засвоєння дисципліни студент повинен:

Знати:

- основний квартетний репертуар;
- принципи колективної роботи над музичним твором;
- особливості музичної мови у творах різних епох.

Вміти:

- аналізувати музичний твір за формою, жанром, стилем;
- грамотно читати нотний текст партій різного ступеню складності;
- знаходити колективні творчі рішення.

Володіти:

- художніми та технічними засобами ансамблевого виконавства;
- здатністю взаємодії з колективом, ідентичним відчуттям динамічного балансу та фразування;
- досвідом концертних виступів у складі квартету;
- ансамблевим інтонуванням.

Методи навчання: метод художньої демонстрації та художнього ілюстрування, метод створення індивідуального репертуару, консультування, збирання інформації, анотації, моделювання, апробація виступу, метод емоційного сприйняття, метод аналізу інтерпретації музичного твору, композиційної цілісності, відчуття стилю та жанру, відповідності програмі, слухового показу (демонстраційний метод), методи художньої демонстрації та художнього ілюстрування, метод пластичного інтонування, консультування, моделювання, апробація виступу, частково-пошукові, постановка проблеми, анотації, консультування, методи синхронічного та діахронічного аналізу творів, метод емоційної драматургії, метод створення композиції, метод художнього контексту, метод -ототожнення, метод роздуму про музику, метод життєвих асоціацій, метод збирання інформації, складання плану, робота з текстами, наочними засобами, М активізації самовдосконалення музично-слухацької діяльності, постановка проблеми, метод міжпредметних зв'язків, метод художньої демонстрації та художнього ілюстрування, консультування, індивідуальні тренінги, збирання інформації, складання плану, робота з текстами, наочними засобами, метод активізації самовдосконалення музично-слухацької діяльності, метод інформаційно-узагальнюючий метод, пояснювально-стимулюючий, збирання інформації, метод термінологічного аналізу, аналітичний метод, порівняльно-історичний метод, метод дефінітивного аналізу, метод функціонального аналізу, метод морфосемантичного аналізу, описовий метод, контекстуальний метод.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На екзаменах семестрового контролю виконується 1 або 2 частини класичного квартету, обов'язково включати в програми творів сучасних композиторів, а також вітчизняних композиторів. На підсумковій атестації у VII семестрі квартет виконується цілком.

Індивідуальні завдання.

№	Теми занять
1	Ознайомлення з творами попередньої епохи для розуміння особливостей стилю виконуваного твору (читка з листа)
2	Вивчення особливостей сучасної квартетної музики, специфічних прийомів гри та нотної графіки.
3	Специфіка колективних публічних виступів, підготовка до концертного виконання твору.
4	Знайомство с теоретичними трудами викладачів квартетного класу, вивчення актуальних питань ансамблевого виконавства
5	Прослуховування записів видатних майстрів квартетного музикування, відвідування концертів, майстер-класів.

Завдання для самостійної роботи:

- Порівняльний виконавський аналіз;
- опрацювання методичної літератури;
- ознайомлення та опрацювання педагогічного репертуару;
- теоретичний аналіз стилю, форми та інших складових твору;
- визначення, підбір інструктивно-допоміжного матеріалу для подолання труднощів;
- вивчення персоналій композиторів, місце і значення досліджуваних творів у творчості композиторів;
- проведення просвітницьких концертів у ДМШ, клубах і т.д;
- відвідування концертів.

Орієнтовний репертуарний список

О.Аляб`єв. Квартети №1,3
Н.Аладов. Квартет №1
А.Бабаджанян. Квартет №3
Е.Бальсіс. Квартет №2
С.Барбер. Квартет
Б.Барток. Квартети
В.Баснер. Квартет №2
А.Берг. Квартети
Л.Бетховен. Квартети
Л.Боккеріні. Квартети
А.Бородін. Квартети
Й.Брамс. Квартети
М.Вайнберг. Квартети
А.Веберн. Квартети
В.Власов. Квартети
Г.Галинін. Квартети
І.Гайдн. Квартети
А.Глазунов. Квартети
М.Глінка. Квартет
Р.Глієр. Квартети
Е.Голубєв. Квартети
Е.Гріг. Квартети
А.Дворжак. Квартети
К.Дебюссі. Квартет
К.Діттерсдорф. Квартети
Г.Жубанова. Квартет
Я.Іванов. Квартети
Л.Кніппер. Квартет
К.Караєв. Квартет
Е.Капп. Квартет
М.Кулієв. Квартет
Ю.Левітін. Квартети
Б.Лятошинський. Квартети
А.Мачаваріані. Квартети
Я.Мединь. Квартет
Ф.Мендельсон. Квартети
Е.Мірзонян. Квартет
Д.Мійо. Квартети
В.А.Моцарт. Квартети
Н.Мясковський. Квартети
І.Набожас. Квартет
С.Насідзе. Квартет
Е.Огнесян. Квартети
А.Онеггер. Квартети

Н.Пейко. Квартети
А.Пірумов. Квартети
П.Подковиров. Квартети
С.Прокоф`єв. Квартети
М.Равель. Квартет
С.Рахманінов. Квартети
Ф.Сабо. Квартет
В.Салманов. Квартети
В.Сильвестров. Квартет
М.Скорик. «Діптих», Партіта №3
Б.Сметан. Квартет
Є.Станкович. «Елегія»
І.Сук. Квартети
С.Танєєв. Квартети
Е.Тамберг. Квартет
Б.Тищенко. Квартет
Ю.Фалік. Квартет
А.Філіпенко. Квартети
Ц.Франк. Квартет
П.Хіндеміт. Квартети
С.Цинцадзе. Квартети
П.Чайковський. Квартети
Б.Чайковський. Квартети
А.Чугаєв. Квартет
В.А.Шебалін. Квартети
А.Шенберг. Квартети
К.Шимановський. Квартет
А.Шнітке. Квартети
Д.Шостакович. Квартети
А.Штогаренко. «Армянські ескізи»
Ф.Шуберт. Квартети
Р.Шуман. Квартети
Ю.Юзелюнас. Квартет
В.Юозапайтіс. Квартет
К.Хачатурян. Квартет
Х.Еллер. Квартети
Л.Яначек. Квартети

3. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи контролю:

Методи контролю включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться у кінці семестру та включає в себе виконання однієї або 2-х частин квартету. Протягом року обов'язково вивчити квартети різних стилів (епох).

Підсумковий контроль проводиться у VII семестрі та включає в себе виконання квартетного циклу цілком.

Схема нарахування балів:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики		для заліку
90 – 100	A	5	відмінно	зараховано
82 – 89	B	4	добре	
74 – 81	C			
64 – 73	D	3	задовільно	
60 – 63	E			
35 – 59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання результатів атестації

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90-100	A

Музичні твори за складністю відповідають програмним вимогам. Виконання демонструє відчуття форми, артикуляції, вільне володіння штрихами. Студенту притаманні артистизм, вишуканий смак, ансамблеві навички.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	82-89	B

Музичні твори за складністю відповідають програмним вимогам. Впевненість, технічна досконалість і яскравість виконання.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	74-81	C

Програма за складністю відповідає вимогам, але виступ має певні недоліки, наприклад: виконання недосконале у відношенні форми, мають місце певні недоліки інтонації, метро-ритму, тощо; гра інертна, немає емоційного впливу на слухача.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	64-73	D

Програма виконується недостатньо стабільно з помилками. Технічна база не відповідає рівню складності творів, мають місце звукові вади. Неякісне звуковидобування та непродумане фразування. Хитка інтонація.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	60-63	E

Початковий рівень засвоєння музичного матеріалу. Посереднє знання музичного тексту та його виконання. Незадовільний стан слухового контролю.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з	35-59	FX

можливістю повторного складання		
---------------------------------	--	--

Мінімальні технічні навички. Відсутність динаміки, артикуляції.
 Неспроможність виконати програму на рівні вимог попереднього пункту («задовільно»)

Рекомендована література

1. Андриевский И. М. Исполнительские средства музыкальной выразительности как интонационная система в современной скрипичной музыке (на материале советской музыки) : автореф. дис. ... канд. искусствоведения. Киев, 1990.
2. Бойкова, В. П. Зигфрид Пальм: знаменитый виолончелист о Новой музыке / В. П. Бойкова // Научный вестник Московской консерватории. – 2010.
3. Бойкова, В. П. «Расширенные» техники игры на виолончели в XX веке: Опыт систематизации / В. П. Бойкова // Научный вестник Московской консерватории. – 2012. – № 4.
4. Брюн П. История струнного контрабаса (Brun P. Histoire des contrabasses a cordes). — Париж, 1982.
5. Горюхина Н. Эволюция сонатной формы. Київ : Муз. Україна, 1970
6. Гребнева І. В. Формування скрипкового стилю в Concerti grossi А. Кореллі : автореф. дис. канд. мистецтвознавства. Харків, 2014.
7. Данченко Н. Специфіка комунікації у квартетній творчості французьких композиторів кінця XIX – першої половини XX століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Харків, 2011.
8. Джеминиани Ф. Искусство игры на скрипке. Трактат о хорошем вкусе в музыке. Учебное пособие. 1-е изд СПб.: Планета музыки, 2016.
9. Єргієв І. Артистичний універсум музиканта-інструменталіста кінця XX – початку XXI століття : дис. ... д-ра мистецтвознавства. Одеса, 2016.
10. Жарков А. Тембр как фактор интонирования музыкального произведения // Наук. вісн. нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2002. Вип. 21 : Музичний твір як процес.
11. Караконов. Б. Софія. Оркестрові труднощі на віолончелі : Ч. 1. Музика, 1988.
12. Караконов. Б. Софія. Оркестрові труднощі на віолончелі : Ч. 2. Музика, 1990.
13. Кулаков С. В. Специфіка методики виховання альтиста : метод. рек. Київ : РМК, 1993.
14. Лучанко О. Жанр контрабасового концерту в музично-історичному процесі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеню канд. мистецтвознав.: спец.

17.00.03 «Музичне мистецтво» / О. Лучанко; ЛНМА ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2008.

15. Мужиль В. С. Акустична структура інструментального звукоутворення в музиці ХХ століття: струнно-смичкова група : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Харків, 2013.

16. Москаленко В. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа) / В. Москаленко. – К. : Изд. Киев. гос. конс., 1994.

17. Петухова, С. А. Ростропович, Мясковский, Прокофьев, Шостакович: виолончельное [Электронный ресурс] / С. А. Петухова // Искусство музыки: теория и история. Электронное периодическое рецензируемое научное издание. – 2013. – №8

18. Планьявский А. История контрабаса (Planyavsky A. Geschichte des Kontrabasses). — Тутцинг, 1970.

19. Раков Л.В., Вчитися, знати, вміти. Про виконавство та викладання гри на смичковому контрабасі. 2010.

20. Свободов, В. А. Из опыта одной дискуссии [о редакциях «Вариаций на тему рококо» П.И. Чайковского] / В. А. Свободов // Музыкальная академия. – 2009. – № 2.

21. Сумарокова В. Історія українського віолончельного й контрабасового мистецтва в контексті європейського виконавства : [навчальний посібник] / В. Сумарокова. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2014.

22. Удовиченко Н. Особенности организации музыкального времени и его выразительные возможности // Проблемы взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2012. Вип. 36.

23. Утина А. Становление и развитие струнного квартета в украинской музыке // Проблемы взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2012. Вип. 36.

24. Харнонкурт Н. Музыка як мова звуків. Суми : Собор, 2002.

25. Altmann W. Literaturverzeichnis für Bratsche und Viola d'amore. Leipzig, 1937.

26. Angermüller, R. Weigl / R. Angermüller, T. Hrdlicka-Reichenberger // The New Grove dictionary of music and musicians / ed. by S. Sadie. – 2-nd ed. [Далее – New Grove]. – London, 2001.

27. Antonio Stradivari [Electronic resource] // Cozio. Essential reference for fine instruments & bows. – New York : Tarisio Auctions, 2012-

28. Barnett, G. The Early Cello and Bononcini's Sonatas [Electronic resource] / G. Barnett // Journal of Seventeenth-Century Music. – 1999. – Vol. 5. – No 1. – Chicago : SSCM, 1995-

29. Becker, H. Mechanik und Ästhetik des Violoncellspiels / H. Becker, D. Rynar. – 2. Aufl. (Fotomechan. Nachdr. d. 1. Aufl. 1929). – Wien : Universal-Edition, 1971.

30. Bonta, S. From Violon to Violoncello: A question of strings? / S. Bonta // Journal of the American Musical Instrument Society. – 1977. – № 3.

31. Campbell, M. *The great cellists*. London : Robson Books, 2004.
32. Carpinteyro, E. *Pedagogical Aspects in David Popper's Four Cello Concertos : Doctor of Musical Arts dis.* / Eduardo Carpinteyro ; Univ. of Cincinnati. – Cincinnati, 2007.
33. Gagnon, M.-E. *The influence of the French cello school in North America : A Doctoral Essay (Doctor of Musical Arts dis.)* / Marie-Elaine Gagnon ; Univ. of Miami. Coral Gables, 2005.
34. Gerber A. *Critical success factors in cello training (a comparative study) : PhD Music (Performance Practice)* / Anzél Gerber ; Goldsmiths College ; Univ. of London. – London, 2008.
35. Hollis, H. R. *The Musical Instruments of Joseph Haydn : An Introduction* / H. R. Hollis // *Smithsonian studies on history and technology*. No. 38. – Washington, 1977
36. Kennaway, G. W. *Cello techniques and performing practices in the nineteenth and early twentieth centuries : Ph. D. dis.* / George William Kennaway ; Univ. of Leeds – Leeds, 2009.
37. Markevitch, D. *The Cello as an Accompanying Instrument in the 18th Century* / D. Markevitch // *Strings*. – 1991. – Vol. VI. – No. 3
38. Mstislav Rostropovich, *Cellist and Conductor* : “We carry out a divine service with our music” [Electronic resource] // *Fidelio (Wien)* / trans. by M. Wertz. – 1999. – Vol. VIII. – № I. – Washington : The Schiller Institute, 2001
39. Piatigorsky, G. *Cellist : The autobiography of Gregor Piatigorsky (1903-1976) : Ch. 29.* [Electronic resource] / G. Piatigorsky // *Internet Cello Society*. – 2011.
40. Raychev, E. D. *The virtuoso cellist-composers from Luigi Boccherini to David Popper: a review of their lives and works : A Treatise ... of Doctor of Music* / Evgeni Dimitrov Raychev ; Florida State Univ. – Tallahassee, 2003.
41. Rothschild, G. de. *Luigi Boccherini : His Life and Work* / G. de Rothschild ; preface by N. Dufourcq ; transl. by A. Mayor. – London : Oxford Univ. Press, 1965.
42. Shen, F.-Y. *A Pedagogical and Analytic Comparison of Auguste Franchomme's Twelve Caprices, Op. 7 and Alfredo Piatti's Twelve Caprices, Op. 25 : Doctor of Musical Arts dis.* / Fang-Yi Shen ; Univ. of Cincinnati. – Cincinnati, 2009.
43. Straeten, E. S. van der. *History of the violoncello, the viol da gamba, their precursors and collateral instruments : With biographies of all the most eminent players of every country : [2 vols]* / E. S. van der Straeten. – Repr. from the ed. of 1915. – New York : AMS Press, 1976.
44. Strother, L. *The Cello Suites of Bach and Britten: History, Form and Performance : A Thesis ... for the Degree of Bachelor of Arts* / L. Strother ; Wesleyan Univ. – Middletown, 2011.
45. *The Cambridge Companion to the cello* / ed. by R. Stowell. – Cambridge : 288 Cambridge Univ. Press, 1999

46. Venturini, A. M. The Dresden school of violoncello in the nineteenth century : Master of Musical Arts dis. / Adriana Marie Venturini ; Univ. of Central Florida. – Orlando, 2009.
47. Walden, V. E. An investigation and comparison of the French and AustroGerman schools of violoncello bowing technique: 1785–1839 : Ph. D. dis. / Valerie Elizabeth Walden ; Univ. of Auckland. – Auckland, 1994.
48. Walden, V. One hundred years of Violoncello : A History of Technique and Performance Practice 1740–1840 / V. Walden. – Cambridge : Cambridge Univ. Press, 1998.
49. Wasielewski, W. J. The Violoncello and Its History (Music Reprint Series) / W. J. Wasielewski. – New York : Da Capo Press, 1968
50. Wigler, S. Rostropovich plays Bach suites with grand emotional tone [Electronic resource] / S. Wigler // The Baltimore Sun. – 1995. – 9 July. – Baltimore : The Baltimore Sun Media Group, 1990
51. Beethoven, L. Sonatas for Violoncello and Piano : Urtext / crit. B. Cooper, J. Del Mar. – Kassel : Bärenreiter, 2004.
52. Massau, A. Cours preparatoire de Violoncelle : I Partie / A. Massau. – Bruxelles : Schott, 1888.
53. Orchestral Excerpts from the Symphonic Repertoire : Volume 1 : For Cello / comp. and ed. L. Rose, N. Stutch. – New York : International Music Company, 1995. 67 . Orchestral Excerpts from the Symphonic Repertoire : Volume 2 : For Cello / comp. and ed. L. Rose, N. Stutch. – New York : International Music Company, 1995.
54. Herter Norton M. D. The art of string quartet playing; practice, technique, and interpretation. With the pref. of. Isaak Stern. New York : S.mon and Schuster, 1962.
55. Milward D. More about the viola. <http://theviolaworkshop.com/page20a.html>.
56. 15. Primrose W. Technique is Memory: a method for Violin and Viola Players Based on Finger Patterns. London : Capitol Records, 1960.
57. Riley W. The history of the viola. Ann Arbor, 1980.
58. Zeyringer F. Literature für viola. Hartberg : Schnwetter, 1976.
Zeyringer F. The problem of Viola size. New York, The American Viola Society, 1979.

Інтернет ресурси

1. <https://www.youtube.com/>
2. <https://classicalmusiconly.com/lists/works/chamber-music/string-quartet>

Розробник: О.О. Луценко

Гарант освітньої програми С.В. Хананаєв

